

به گزینی زیتون رقم روغنی برای شناسایی و معرفی کلونهای با خصوصیات برتر در شهرستان طارم استان زنجان

مجید گل محمدی، محمود عظیمی

اعضاء هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی قزوین

یکی از روشهای اصلاحی مؤثر و سریع در زیتون استفاده از به گزینی کلونی بمنظور دستیابی به کلونهای پربار است. به گزینی کلونی پیشرفتهای شگرفی را در اصلاح ژنتیکی درختان میوه بوجود آورده است. این روش گر چه در طی چند سال اخیر برای اصلاح واریته های زیتون به کار رفته اما روشی است که نتایج جالبی در کشورهای اسپانیا، فرانسه و یونان داشته است. نظر به اینکه مهم ترین هدف در برنامه توسعه باغات زیتون در ایران افزایش تولید روغن و کاهش واردات روغن های نباتی می باشد بی تردید گام اول برای دست یابی به این هدف، انتخاب و معرفی ارقام مطلوب روغنی جهت توسعه و کاشت آنها در مناطق مستعد زیتون کاری میباشد رقم روغنی محلی که در منطقه بنام سیاه زیتون شناخته میشود از مهمترین ارقام روغنی زیتون میباشد که سیر سازگاری خود را از سالهای بسیار دور در منطقه طارم طی نموده است که علیرغم کیفیت و درصد روغن بالا (بین ۲۵ تا ۳۰ درصد) به دلیل آنکه زود تر از رقم غالب منطقه (زرد زیتون) شروع به تغییر رنگ نموده و پس از سیاه شدن می ریزد چندان مورد استقبال قرار نگرفته است. لذا بررسی و انتخاب کلونهای با خصوصیات مطلوب بویژه عملکرد روغن و عدم ریزش میوه هنگام رسیدن میتواند در طرح توسعه باغات زیتون برای رسیدن به هدف اصلی (تولید روغن بیشتر از واحد سطح) بسیار راه گشا باشد. این تحقیق از سال ۱۳۸۳ به مدت دو سال در شهرستان طارم استان زنجان اجراء گردید. در بازدید از مناطق مختلف زیتون کاری منطقه طارم نسبت به مطالعه درختان رقم روغنی اقدام و به کمک باغداران ۴۵ تک درخت روغنی که از نظر آنها دارای خصوصیات متفاوتی بودند انتخاب شد و در طی مراحل مختلف رشد ویژگیهای گل، میوه و هسته یادداشت گردید جهت تعیین خصوصیات میوه کلونهای انتخاب شده، تعداد ۵۰ میوه از

پنجمین کنگره علوم باغبانی ایران - شهریور ماه ۱۳۸۶ - دانشگاه شیراز

هر درخت برداشت و برای تعیین درصد روغن از روش سوکسوله استفاده گردید. با استفاده از روشهای آماری چند متغیره نسبت به تجزیه تحلیل آماری داده ها اقدام و کلونهای R-ST1 , R-ST3 , R-ST4 , R-TS2 و R-DS3 بدلیل خصوصیات مطلوب بویژه درصد روغن بالای ۶۰ درصد در ماده خشک و ریزش کم میوه هنگام رسیدن بهتر از بقیه کلونها تشخیص داده شد.